

קובץ

הערות וביורים

בתורת

**כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
בפשטו"מ, רמב"ס, נגלה וחסידות**

ראש חודש כסלו

פרשת תולדות

גליון ה (תרם"ד)

יצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמידוד חינוך אהלי תורה

417 סדרי עשוויי בחוקין נמי יארק

הו' תחאה שנת נפלאות גהוּלות

צרי"ק שנה ל"כ"ק אדמו"ר מוהר"ם שליט"א

שנת חמשת אלפיים שבע מאות וחמשים ושלש לביראה

ראש חודש כסלו

פרשת תולדות

חי תהא שנת נפלאות גדוות

תוכן העניינים

לקוטי שיחות

4 ..... חביבות מצוח של ר"ג .....

אגרות קודש

6 ..... לדעת ג"כ את מעלות עצמו .....

7 ..... מליקות הפטור מכרת ומיתה .....

חסידות

10 ..... הוספות למראה מקומות לתו"א פי' לד לד .....

12 ..... הערות לשחים ליקוט ח"ב .....

פישטו של מקרא

13 ..... ביאור בפירושי בפרשינו .....

רמב"ם

15 ..... כמה הערות בהלכות חדש החודש להרמב"ם .....

נגלת

17 ..... כבודו של שבת .....

19 ..... בדיני תערובות חמץ .....

27 ..... בדיני עירובין (גליון) .....

29 ..... חניכים בזמן חות .....

שונות

31	גודל הכוכבים . . . . .
33	אטרוגני קלבריא . . . . .
35	לספר התמימים . . . . .

מספר פאקסימיליה לשלווח הערות: 02-953-9720 (718)

ברכת מזל טוב מזל טוב

בשם כל חברי המערכת שיחיו הננו מביעים בזה את ברכתיינו הלבביים להחتن התמים הנعلاה והנפלה המצויין בכל המענות משכיל על כל דבר טוב, חבר המערכת בהערות וביאורים בשנת תשמ"ו - תש"ג, במסירה ונתינה בכל כחו ונפשו, מי حت' יצחק שי' הומינער, וכן להחتن התמים הנعلاה והנפלה המצויין בכל המענות איש חי ורב פעלים בעל מדות תרומניות, שעמד בראש המערכת דהערות וביאורים בשנת תשמ"ז - תשמ"ט מסור ונתנו בכל נימי לבבו ונפשו מי حت' מנחם מענדל שי' איזמאו לרגל בואם בקשרי השידוכים בשעה טובה ומושחת עב"ג תחינה.

יה"ר שיהא הכל בשעה טובה ומושחת ויזכו לבנות בית נאמן בישראל בניין עדי עד כפי רצון עט"ר כי'ק אדמוני שליט"א, מתוך אושר והצלחה ושמחה וטוב לבב תמיד כה"ג.

המערכת

לזכות

כ"ק אדמוני מלך המשיח שליט"א

לרפואה שלימה תיכף ומיד ממש

נדפס ע"י

הרהת"ח הרה"ת ר' יוסף יצחק הכהן

ומשפחתו שיחיו

גותוניה

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

חביבות מצוה של ר"ג

הרבי מרדיי פרקש

חבר הכלול שע"י מזכירותו כ"ק אדמור"ר שליט"א

blkowish Ch"h פ' וירא עמי 81 מבאר הנהגת ר"ג (סוכה מא, ב) שקנה ארטרוג באלו זוז להודיעך כמה חביבות מצוה עליהן, ובשוח"ג שם מקשה "מכיוון שמצד הדין לא הי' מחויב בזזה, נמצא שלא נצטווה ע"ז, וא"כ על מה חלה החביבות שלו כשאין עליו ציווי (היאנו - שאין עליו מצוה) - ולהעיר משוויע אדמוה"ז או"ח סובי"ס צ"ג ור"ס ק"ח, אותו דאוריתא כלל ייגע עכ"ל.

בסובי"ס צ"ג מבואר לעניין עסק בצד שאינו פוסק לתפלה "וא"צ להתפלל מנהה שתים בשליל תשלומי שרירות שכיוון שבשעת חובתו היה פטור ממנה מן הדין א"צ לשלומין כלל" מבואר בזזה דהיינו שמצד הדין אין מחויב בזזה א"צ תשלומין כי אין עליו מצוה.

ובר"ס ק"ח כתב רבנו "טעה או אנס ולא התפלל שרירות צריך להתפלל מנהה שתים, הרשותה לשם מנהה והבי' לתשלומיין" ובאותו דאוריתא כלל ייג' כותב בהא דאונס רחמנא פטורי וויל': "אי עיי מה שהוא אונס פטור למגורי, או שהוא חייב באמת אלא שאין יכול לקיים חיובו והנה מצינו בזזה מחלוקת בין הדרישה והטיז בנאנס ולא הי' יכול להתפלל תפלהacha אם חייב להשלימה בזמן התפלה השני או לאו, עיין הימב בע"ז או"ח ס' ק"ח ס"ק אי, דפליyi בהדייא בזזה: אם האונס פוטרו למגורי ולא שיק' השלמה כיון שלא hei' מחויב כלל בשעתו, או דילמא מחויב hei' אלא שלא hei' יכול לקיים, ועי'כ כשיכול אח"כ שפיר חייב להשלים". עכ"ל.

ולפי"ז צ"ע פי' המצוין "ר"ס ק"ח אותו דאוריתא כלל ייג' דהרי זה היפך המכובן דבר"ס ק"ח וביאור האותו דאוריתא נמצא דהgom דאונס רחמנא פטירה, בכ"ז יש חיוב עליו אלא שבפועל אינו יכול לקיים, והו ראי' לסתור!!

ובאמת צ"ע גם ציון המ"מ בסוי"ס צ"ג, דיש חלק ולומר כי שם סיבת הפטור הוא מלחמת דעתיק במצוה אחרת ע"ד עוסק במצוה פטור ממהמצוה, הינו דיש **סיבה לפוטרו** ומהו הדמיון לכאן שריג **בעצט** ה' פטור מקונית אתרוגי?

ובאמת צ"ב בכלל הדמיון שריג קנה אתרוג באلف זו לדין אוונס רחמנא פטריה, כי ייל דבאונס איפה שאינו יכול לעשותה המעשה כי הוא אונס בזה אפ"ל דבעצם הוא בר חיוב רק מלחמת סיבת האוונס נפטר, אבל כאן מצד המצויאות יכול ל凱נות אתרוג באلف זו ובקיצור התורה אמרה שהוא פטור, בזה בודאי לא נקי בר חיוב, וזהי בעצם ה' קושיות כי אדמוני שליט"א בהערה מבלי לציין למ"מ הניל, אבל בזה שציין צ"ב הקושיא?

ואויל' דבסי' צ"ג מבואר דזה שלא התפלל א"צ לחזוץ ולהתפלל, כי סיבת חסרונו תפילתו הוא מלחמת הדין כי לאחרי שהוא במצויאות של עויסק בצד הדין פוטרו משא"כ בס"י ק"ח הפטור ה' מצד אונס דהמצויאות של אוונס פוטרתו אבל מצד הדין מחויב בזה גם אז ועייז כותב כי אדמוני שליט"א "כיון שמצד הדין לא הי' מחויב בזה נמצא שלא נצווה ע"ז" וכו' ומציין לשוי"ע אדמוני"ז סוי"ס צ"ג שם מבואר דהיכא שמצד הדין פטור מלהתפלל אין שום סיבה דהשלמה, ומוסיף לציוון לסייע ק"ח שם מבואר לצורך להשלים מה שחיסר וככיוור האתוון דאוריתא (שמצינו) שהוא מלחמת שביעים מחויב בזה, אבל במקום שאין מהויב אין עליו דין תשולם, והציוון הוא לא להביא ראייה להנחת ר"ג, רק אדרבה לבאר ולהציג דבוקום שאינו מצוה ופטור מצד הדין, אין עליו באמת שום חיוב כלל.

■ ■ ■

א ג ר ו ת ק ו ד ש

"לדעת ג"כ את מעלות עצמו"

הרב יצחק דוד פלייש
≈ תושב השכונה ≈

באגרת קודש מכ"ק אדמוייר שליט"א חלק טו מובא בעמי' קנב בסופו זו"ל: "...**ידעו פתגס כי'ק מו"ח אדמוייר...** וכש שמכרכה הדבר בעבודת השם שלא להפחית החסרונות כנ' מוכרכה לדעת גם מעלות עצמו וכנראה במוחש, שאחת התחבולות של היצר הרע הוא להטיל עצבות ומעין יאוש על האדם העובד את בוראו, אמרו מי אתה ומה תועיל החשתדלות...". ע"כ וש"ג.

ועדי' מובא בחלק הניל עמי' למאי זוז"ל: "...מוכרכה להיות זוכר הדיק היבט הפטגס הידעו **שמענווה כי'פ מכ"ק מו"ח אדמוייר**, כשם שאסור להפחית חסרונות עצמו כך אסור להפחות מעלות עצמו...". ע"כ.

ובאופן אחר קצר מובא בחלק הניל עמי' קד זוז"ל: "...אבל כבר ידוע **פתגס ובוינו נשיאינו הק'** שכמו שמחוויב האדם לדעת מדת החסרונות שלו כנ' מהшиб הוא שלא להפחות המעלות שלו, כי גם זה נוגע לעבודת השם כדרכו...". ע"כ.

וחנה בלקוטי דברורים ח"א דף קמד, ב, ובהחוצהה החדשנה בליה'ק עמי' 203 בסופו (מביא כי'ק אדמוייר מוהריני"ץ עניין הניל בשם אביו כי'ק אדמוייר מוהרשב"ב נ"ע), מובא בזה הילשון: "...בי' ענעם פארבריניינגען [שמחת תורה תרש"ה] האט דער טאטע געזאגט: אין הקב"ה מקפק שכר כל ברוי, את איזוי ווי מען טאר ניט נארען זיך אין חסרונות עצמו, איזוי טאר מען ניט נאראן זיך אויך אין מעלות עצמו, בלבד זאת וואס א מסודר דארף וויסען בי' זיך וועלכע מעלות ער האט, את איזוי ווי ער דארף וויסען וועלכע חסרונות ער האט, די ידיעה איז נוגע צו דער ארבעט, וויליל כשם ווי א חסרון דארף האבן תיקו, איזוי אויך א מעלה דארף בריניינגען א תועלתה". ע"כ.

וראה עד"ז ב"היום יום" (דמים אלו) כו חשו וז"ל: "הדרך האמיתית הוא שצרכיים לדעת מהות עצמו, בהכרה אמיתית בחסרונות עצמו ובמעלות עצמו. כאשר יודעים את החסרונות - לתקנס בעבודה בפועל, ולא לצאת ידי חובתו באנחות בלבד" ע"כ. (ומקורו ממכתב יו"ד ניסן שית שנדפס באג"ק כ"ק אדמור"ר מוהריני'ץ ח"ה עמי נא בתחילתו).

~~~~~

מלכות הפטור מברית ומיתה

הרבי אברהם יצחק ברוך גערליצקי
- ר"מ בישיבה -

באגרות קודש חלק יי"ח (עי' תכ"ב) הקשה כ"ק אדמור"ר שליט"א על פירושו של הצפיעין (צפיעין על מסכת מכות בסופו) שהקשו לו ממש במדרש תנומה פ' במדבר עה"פ אל תכrichtו את שבט משחת הקהתי, דבואר שם דגם במתת ב"ד אם שמעו מפי משה רבינו נפטרו במלכות כמו חייבי כריתות שלקו נפטרו מיד כריתון, וזה פלא דזה נאמר רק על חייבי כריתות ולא על מיתות ב"ד? ותייחס הצפיעין וז"ל: אך באמת נראת דישראל בזמן שהיו במדבר מלבד זהarraה של דין תורה הוא עליהם חיוב דהמוותר עד דברי הנביא כו' והנה הם שמעו מן משה רבינו וא"כ על כל האזהרות של משה רבינו יש עליהם דין דהמוותר על דברי הנביא וחיב מתה בידי שמים, ועי' א"ל הקב"ה למשה דברזה מתכפר במלכות כו, עכ"ל. וכתב ע"ז כ"ק אדמור"ר שליט"א דצ"ע על פי זה: א) המוותר על דברי הנביא אין בו מלכות (רמב"ם הל' סנהדרין פ"ט ה"ג). ב) דין המוותר על דברי הנביא הוא לאו דוקא במישמעו ממנו בפירוש, כי"א על כל אלו שהנבואה שייכת להם, ואולי סב"ל שזהו דוקא בהשמעין ממנו, וראה מנחת חינות מצוה תקט"ז ובהගחות הרוי"פ פערלא שם עכליה"ק. וראה בס' מרגליות הים סנהדרין פט'א אות ט"ז, וראה גם ב' מחזה עליו עי' קמ"ז, ובית שרגא עי' צ"ט בעניין זה.

וראה לקמן עי' תנ"ה שם בהמשך למכתב זה בשוח"ג כתוב הרמ"ם כשר לתרץ שאלת כ"ק אדמור"ר שליט"א וז"ל: ומ"ש המוותר על דברי נביא אין בו מלכות, הרי דיק לבסוף: דזה ר"ל המדרש ורק אז כו, כלומר אעפ"י שלדותו אין על המוותר על דברי

הנביא מלכות, אז ניתנה להם כפירה זו על מיתה ביד"ש, עכ"ל. ועי' הקשה לו כי'ק אדמוייר שליט"א וזלה"ק: הנה באם נרצה לפרש דוחתנומה סברא מדיל"י וחידוש - שאין לו כל יסוד באיזה מקום שהוא, הרי אז בטלה מלכתה קושית השואל, ואין לחפש חידושים, כי'א לפשר התנתנומה כפשותו דסבירא לי (שבדור המדבר?) חייבי מיתות לוקין ומתקפרים עי"ז, ולדעתי - תמורה לפרש דוחתנומה י חדש מלכות בהמוןther על דברי נביא, הפיך מעיקר הגיוני דלאו הבא מכלל עשה עכלה"ק.

ויש להעיר בזה, דהנה נחלקו הפסיקים במי שלא נתחייב מלכות מון הדין (כגון שעבר בלי עדים או בלי התראה) ובא עצמו למלכות אם נפטר מכרת במלכות אלו, דמהרלב"ח (בקונטרס הסמייכה) כתוב שלא נפטר מכרת, שהרי אין עונשו במלכות כלל אלא בכרת ואין בידו להחליף עונש בעונש, וכן הוא שיטת רשי' מגילה ז, ב בד"ה כל חייבי עי"ש, אבל מהרבי בירב שם חולק וסביר' דאפשרו אם איינו מחויב מלכות מון הדין, אם יודה עצמו ובא למלכות לוכה ונפטר מן הכרת, שאם לא כן לקתה מدة הדין, שזה שעובר בעדים והתראה נפטר מן הכרת, ואילו הבא למלכות מעצמו איינו נפטר, והביא ראי' לזה מתשובה הגאנונים שהובאה בב"י סוף סי' קני'ז בד"ה, והמגיה במל"מ פ"ז מהל' סנהדרין הי"ז כתוב דادرבה דזה שאמרינו דחייבי כרויות שלקו נפטרו מכריתתן היינו بما שחילל שבת בזדון ללא עדים שמתחייב כרת ופטר מלכות, ורק בזה אם לך נפטר מן הכרת, אבל האוכל חמץ בפסח וכי"ב שחיבר מלכות וכרת לא נפטר מהכרת עי' המלכות ו/orאה בשווי'ת חת"ס או"ח סי' קע"ה מה שהקשה עליון, ובחי' הגוז"ר בעניגיס סי' מ"ח ואכ"מ).

ובס' המצוות על הרס'ג להרהי'פ ח'ג בהפתיחה סי' ט"ז האריך בשיטות אלו וمبיא ראיות לשיטת מהרבי בירב והמגיה במל"מ, דמלכות הפטורת מן הכרת היינו דוקא מלכות שלא מתחייב בה מדינה משום עבירות לאו אלא שלקה משום הכרת עצמה כדי לפטרו ממנה, ואיך אפשר בחייבי מיתות בי"ד שלא התרו בהם, ואפשר בחייבי עשה שיש בהם כרת וליכא בהו לאו כלל נמי אמרינו דמשליך נפטרו מיד' כריתהן, וכדכ'il תנא דמתניתין (מכות כג'א) וקთני כל חייבי כרויות שלקו נפטרו כו' ואדרבה חייבי כרויות שיש בהן לאו זמניין שאין מלכות פוטרתן מכריתתן דהינו ככלא لكن אלא משום הלאו שעברו עליו בעדים ובתראה אם לא שיחזרו וילקו ג'יכ משום הכרת, ומביא ראי' לזה מסנהדרין

מז'ב, דהרוגי מלכות דשלא בדיון קא מיקטלי הויא להו כפраה עיי"ש, זזהו כנ"ל דכשלקה על הלאו שעבר דמדינה בר מלכות הוא לא מתכפר מן הכרת, אבל באופן דמדינה לא מתחייב למלכות מיפטר ידי כרייתתו במלכות עיי"ש בארכחה.

ולפי זה לכארה אפ"ל דכל השקוויט הניל בכונת הצפעין הוא לפי שיטה הא' דבכדי להפטר ממיתה ביד"ש צרייך חיוב מלכות מן הדין, וכפי שיטת רשיי, ולכן הקשה כי'ק אדמוני' שליט'יא דחרי בחמאותר על דברי הנביא ליכא חיוב מלכות כלל כיון שהוא לאו הבא מכלל עשה, ומה שפירש הרממי'ך שהוא חידוש מיוחד לדור ההוא שבמאותר על דברי הנביא יש דין מלכות בכדי להתכפר על מיתה ביעד, תמה עיז' כי'ק אדמוני' שליט'יא דמנין לו להנתנומא חידוש כזה דברו החוא הי' דין מלכות על מותו על דברי הנביא שאינו אלא לאו הבא מכלל עשה, ואם אפשר לומר חידוש כזה שוב לא קשה מעיקרה קושיות השואל, דחרי ייל שבדור החוא הי' ג'יך דין מלכות על מיתה ביעד בכדי להתכפר.

אבל לכארה יש לומר דהצפעין קאי לפי שיטה הב', דادرבה כל הפטור מידי כרת או מיתה ביד"ש עיי' מלכות הווא רק באופן שבאמת מדינה אין כאן שום חיוב מלכות כניל, ובמילא ייל כיון דרך בדור החוא הי' מיתה ביד"ש על חילול שבת מצד המותר על דברי הנביא (נוסף להעונש על התורה שחיבר מיתה ביעד) כיון שהם שמעו ממש עצמו, במילא אפ"ל דרך עיז' קאי התנומא דאם لكו מעצמס כיון דאי'יך חיוב מלכות לבן נפטרו מידי מיתה ביד"ש מצד המותר על דברי הנביא, ואין כוונתו דרך אז הי' דין מלכות בכדי להתכפר.

אבל כיון דאיתינן להכי, אי'יך הרי יש לפרש כוונת התנומא כפשוטו דקאי על כל הדורות ולא משום המותר על דברי הנביא, וכדפי דבריו הרי'פ שם דאמרינו חתם: ילמדנו רבינו העobar על כריתות שבתורה بما הם מתכפרים ויוצאים ידי כרייתון, כך שננו רבוטינו כל חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כרייתון כי' וכן אתה מוצא על כל דבר ודבר שצוה הקב"ה את משה אזהרות ועונשין. כתיב בשבת זכור את יום השבת וגוי אזהרה ועונש מהלליה מות יומת, באו למדבר ומצאו מוקוש ולא הי' משה יודע באיזה מיתה הוא נהרג וכו' אמר הקב"ה מות יומת האיש רגום אותו באבניים, מיד עמד משה בתפללה ואמר רבש"ע אם יחטא אדם מישראל כך הוא נסקל הרי הם מתכלים, עשה לחם תקנה, אלא ילכו

ארבעים ויצאו ידי כריתתנו כו' עי"ש. והנה הרוי פשיטה דחיבבי מיתות ב"יד בעדים ובהתראה אין להם שום תקנה כלל לפוטרים מיתת ב"יד וזה משפטן למות באחד מדי מיתות, ולא hei משה מתאונן ומתרעם ע"ז ذබל עליו התראה אין לך מומר גדול מזה, כדאמרין בחולין מא, וא"כ דהתנומה איזיל אליבא דמי"ד דמקושש נהרג بلا התראה ממשום שצרכיך שיודיעו באיזה מיתה הוא נהרג והם לא ידעו אז מה היא מיתהו, ומדינא לאו בר קטלא הוא, אלא דהוראת שעיה היתה להרגו מבואר בסנהדרין פ,ב, וא"כ לדורות בכיו"ב אין דינו למות מיתה ב"יד, אלא מתאונן בתפלתו אי"כ הוא נסקל אי"כ הם מתכלים, שהרי אפשר שאינו רשע כי"כ ואם היו מתרים בו כראוי אפשר שהי חזר בו, ועי"ז השיב הקב"ה דאין זה נהוג לדורות, אלא לדורות כל כיו"ב יש לו תקונה עיי מלכות ויוצא ידי כריתתנו, וזה כוונת התנומה דרך באופן דליך חייב מיתה ב"יד בפועל כיון שלא hei התראה, וגם אין כאן חייב מלכות כיון שהוא לאו נתן למיתה ב"יד, אלא דכוון דלקה מצד הכרת הי"ה נפטר מיד כרת עי"ש באורךה, ועי"ג גם בס' כלי חמדה פי שלח עי' 139 שתירץ כן התנומה כחרי"פ, ולפי"זஆ"ש התנומה בפשטות דקאי על עונש של התורה ולא משום המותר על דברי הנביא, ולפי' זה איש יותר לשון התנומה אמר הקב"ה למשה "ילקו ארבעים ויצאו מידי כריתתנו" דלפי הצעע"ג דאיירி אודות המותר על דברי הנביא הרי hei ציל מיתה בידי שמים, משא"כ לפי פירוש הניל.

▪ ▪ ▪

ח ס י ד ו ת

הוספות למראה מקומות לתו"א פ' לך לך

הרבר אהרן חיטריך
~ תושב השכונה ~

לח לך, א

שכל הנעלם מכל רعيון:

ובדי"ה ואברהם זקן תשלה (מהנזה בלתי מוגה) מבאר דעתינו
שכל הנעלם מכל רעיון יש בו ב' נקודות מצד אחד הרי יש בו
ההגדירה דשלל, אבל לאידך הרי הוא שכל באופן כזה שהוא נעלם
מכל רעיון ע"ש שמביא ראי' משה"מ טרסיו ע' פ.

יא, ב

וthon הניצוצות: ראה لكمנו קי"ז, ב. נתבאר בארכוה בבייה"ז
לאדה"א קלו, א.

אשר ברא אלקים לעשות לתקן :

מובא באוח"ת ש"יש ע' א' תפט "אך כי באמת הרי ארזיל ע"פ
אשר ברא אלקים לעשות לתקן כל מה שנברא בש"יב צרייכים תקון
טורמיין שהוא ק"ג צרייכים תקון להפק מרירו למיטקה ותיקון
זה הוא ג"כ בח"י המילה להעביר המשך המסתיר שמק"ג כו' ע"ש.

יב, ב

כוי מילה אותיות מל י"ה הם חוי"ב: מובא בלקו"ת פנהס עט, ג

ולכן לע"ל... מחמת שיהי' גילוי בח"י דבר התגלות אלקטה:
מובא באוח"ת נ"ך אע"ק ומוסיף ע"ז "וכמ"ש בלקו"ת פ' צו
בד"ה והיה אור הלבנה פ"א שעכשו הוא בח"י נאלמת דומה
כו'".

יב, ג

blkouti הש"ס מהאריז"ל: מס' חולין העתק בלקו"ת פ' אחריו
כז, ד

יב, ד

ופי עניין החשמל: ראה ע"ח שער מ"ב פ"ג, לכו"ת אמרו
לו' ג

בענין החשמאל ראה סה"מ כ"ק אדה"א ויקרא ב', ע' הצד.
וע' תשנא.

~~~~~

הערות לסה"מ ליקוט ח"ב

הת' יוסף יצחק קעלער
~ ~ תות"ל 770 ~

בשה"מ ליקוט ח"ב בפתח נרשם בין מאמרי תער"ב:

רשומי דברים לד"ה יו"ט של ר"ח תער"ב עי' קע"ה.

ושם עי' קע"ה בין מאמרי תער"ב

בכותרת: לד"ה יו"ט של ר"ח

בד"ה יהודת אתה, תערובת רע שבנפשו בחוי ד"ת...

בד"ה וילך איש, מלאכים כל השגת רק במל'...

ולכאו' כל הניל שיעיך להמשך יו"ט של ר"ח תרס"יו

(ד"ה יהודת אתה עי' קל"ג, ד"ה וילך איש עי' קל"ז -
קל"ח).

שם נדפס קטע המתחיל והיינו עי' תוו"מ.

ובשוח"ג כתב המויל': קטע זה נכתב בעפרון בדף בפ"ע,
וכנראה הוא שייך לד"ה שבת שבתון תער"ב (סה"מ תער"ב תרע"ו
עי' כ"א).

אך קטע זה נדפס בסה"מ תרס"יו (הוצאת תנש"א) עי' תרמ"ב
(בתור המשטח לד"ה ויגש תרס"ח) ונמצא בגוכי"ק אדמוני הרש"ב
בשוח"ג לד"ה ויגש תרס"ח (מהמשך יו"ט של ר"ח תרס"ו).

פקסימיליא נדפס בסה"מ תרס"יו (הוצאת תנש"א) עי' תרמ"ג
[ושם צריך לתקן "תרמ"ב" במקום "תרי"ב"].

ושם עי תרמ"ב בשוה"ג ציין המו"ל ויהי בש"ז (-בראשית שמות ויקרא) ד"ה זה עם הଘות נדפס בסה"מ תרמ"ד עי רט"ז ואילך.

[וראה מה שצין המו"ל דסה"מ ליקוט בעי קע"ח].

ובסה"מ תרס"ו שם עי תרמ"ב צריך להוסיף (אחרי "ובתושוב"פ") בקבלה עומ"ש [עפ"י הפקסימיליא הניל בעי תרפ"ג. ועד"ז נדפס בסה"מ ליקוט שם].

וכמו"כ שם שו"יה עניין (בחצ"ע) ציל כי המצוה (עפ"י הפקסימיליא, וכן נדפס בסה"מ ליקוט שם עי קע"ו), וכוונתו לד"ה זה בספר מאמרי אדמור"ר האמצעי דברים ח"ג.

.וצ"ع למה כתבו אדמור"ר הרש"ב עזה"פ.

(וזוחק לומר שכתבו עזה"פ כי שincident גם לד"ה שבת שבתון תער"ב וכניל מהערת המו"ל).

שם עי קע"ו נדפס ד"ה עי בלקו"ת ד"ה אם בחקתי הא'.

[ובשו"ג כתוב המו"ל: הערת לד"ה אם בחוקותי שנדפס באזה"ת ויקרא ח"ג עי תתקכ"ב].

בכותרת: טרטו"ב... וצ"ע הכוונה.

▪ ▪ ▪

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

ביואר בפירושי בפרשטיינו

הרבות הערשל וואלדמאן
תלמיד לשעבר בישיבת תורה

ברש"י ריש פרשטיינו (כח, כא) בד"ה ויעתר לו: "לו ולא לה
שאין דומה תפלה צדיק בן רשע לתפלה צדיק בן צדיק לפיכך לו

ולא לה", ובשפתי חכמים ביאר דקsha לרשיי כיון ששניהם התפללו ה' ציל "ויעתר להט", ולכן ביאר לפי שאינו דומה תפלה מצדיק בן רשע וכיו, אבל באמת אף שכן הוא בגמי יבמות סד, א, "ויעתר להט מיבעי ליה", הנה ברשיי אין לפרש כו, דהרי מסיים בהדייה "לפיכך לו ולא לה", הרי דלפי קושיות רשיי ה' ציל ויעתר "לה" וצריך להבין: א) למה שינוי רשיי מהגמ' דלהט מיבעי ליה. ב) מהו בכלל החוויא שיכתו "ויעתר לה" הרי בקרה בהדייה כתיב "ויעתר יצחק לה" שיצחק ה' המתפלל, [אף דברשיי מבואר שוגם רבeka התפללה] ואיך יסימ בקרה "ויעתר לה"? ג) למה הווצר רשיי לסימ ב"לפיכך לו ולא לה" הרי כבר כתוב בתחילה "לו ולא לה" ולמה קופל זה עוד הפעם?

ונראה לבאר בזאת, עפ"י מיש"ר רשיי לעיל בפ' וירא (כא, ז)עה"פ וישמע אלקיים את קול הנער ז"ל: מכיוון שיפה תפלה החולה מתפלلت אחרים עליו והוא קודמת להתקבל, עכ"ל, אף שתכתב שם לפני זה אודות הגור "ויתשא את קולה ותבעך" ולא הווצר אודות שמעאל, מ"מ שמעה ה' לקול הנער מפני שיפה תפלה החולה עצמו, ולפ"ז הוקשה לרשיי דגם הכא היתה תפלה רבeka צריכה להתקבל תחילתה כיון שהיא הייתה עקרתיה, אך שבגמי יבמות שם יש דיעה שוגם יצחק ה' עקר, אבל לפי פירושי בפסוקו של מקרא מבואר בהדייה דרך רבeka הייתה עקרה וכמיש"ר רשיי בפסוק כ"ו: "שיצחק המותין יי שנים לרבקה וכיון שלא נתעברה ידע שהיא עקרה והתפלל עליה ושפחה לא ה' רוצה לישא לפי שנטקדש בהר המוריה כו'", הרי מבואר בהדייה שיצחק לא ה' עקר, וא"כ שפיר הקשה רשיי שהי' ציל "ויעתר לה" כיון שתפלת החולה מתקבלת תחלה, ואף שבפסוק לעיל בהדייה כתיב שיצחק ה' מתפלל, ולכן תירץ לפי שאינו דומה תפלה צדיק בן רשע לתפלת צדיק בן צדיק, ולכן שפיר מסיים "לפיכך לו ולא לה" אף שזהו היפך הכלל הניל המבואר בפ' וירא.

משא"כ בגמי קאי למ"ד דגם יצחק ה' עקר, ובמילא לא שייך להקשות "לו ולא לה", ולכן מקשה "ויעתר להט מיבעי ליה".

ר מ ב " ס

כמה הערות בהלכות קדוש החודש להרמב"ס

הרב א. א. הבר
~ נחלת הר חב"ד ~

א) בפרק רביעי הל' ב' י"ל שלשה סימנים מעברין את השנה: על התקופה . . אם תהיו תקופת ניסן בשעה עשר בניסן או אחר זmoon זה מעברין את השנה . . ועל סימן זה סומכין ומעברין ואין חוששין לסייעו אחר".

ולכאוי צ"ע, דהרי בשנה זו, היתשנ"ג, תקופת ניסן היא לאחר ט"ז בניסן (בליל הי' י"ז ניסן), ואעפ"כ שנה זו אינה מעוברת.

ועוד יותר יפלא, דבשנה הבעל"יט, שנת התשנ"ד, ג"כ התקופה תהיה עוד יותר מאוחר לאחר ט"ז בניסן, ואעפ"כ אינה מעוברת.

וכך הוא עפ"י החשבון, דשנים אלו אינן מעוברות, כי הם השנים ה-15 וה-16 של המחוור, שאינן מעוברות.

וצעיק בזה.

ואולי אפשר לומר בבי אופנים :

א. דהנה לכוארה יוקשה עפ"י שיטת שמואל (תקופת שמואל) דבכל מחזור קטן נשאר יתרה של שעה אחת ו485 חלקיים (א-תפ"ה) (פרק ט"ז ה"ב), הנה סוכ"ס ברבוי המחוורים (והרי השנה היא המחוור ש"ג יהיה מרובי היתירות שבוש בתקופת האביב).

ומוכראחים לומר לכוארה, דכיון דעד סוף האלף הש夷 מוכרכ לבוא משיח צדקנו - ובודאי יבוא עוד הרבה קדום, ובקרוב ממש ממש - וע"כ הקובעים את החשבון של השנים, לקחו בחשבון דאחרי הכל עם כל היתירות השבוש יהיו קטן, ועדיף הי' להם לקחת חשבון מסווד כזה.

16 ר"ח כסלו - תולדות - ה"י מהא שנת נפלאות גדולות

ועפ"יז יתורץ הקושיא דלעיל, דהן אמנים בתקופתינו, בסיווי האלף הששי, מתרחק מעט התקופה,Auf"כ קבעו את החשבון כנ"ל, ובעז"ה בבייאת משיח צדקנו בב"א, כאשר העברור יהיה עפ"י ב"יד (ולא עפ"י החשבון דהיום), הנה יתכו אמנים דיעברו אפ"לו שנה זו, וכיו"ב.

ב. כל הנ"ל (דחתקופה של שנה זו הוא ב"ז בניסן) הוא רק עפ"י תקופה שמהאל, אבל עפ"י תקופה רב אדא התקופה מוקדמת הרבה יותר, דהיינו שיטטו בכל י"ט שנים נסרים שני החרמה ושני הלבנה בדיק, ולפ"ז בתחילת כל מחזור קטן תהי' התקופה שבע ימים לפני ראש חדש ניסן (ז-תרמ"ב), כמו השנה ראשונה של יצירה, וא"כ גם שנה זו ושלאחריה תשנ"ג ותשנ"ד, התקופה היא הרבה לפני ט"ז ניסן.

והרי הרמב"ם כותב בפי"א היו "שעיה תקופה זו (של רב אדא) היו סומכין לעניין עברור השנה, בעת שב"ז הגadol מצוי... לפ"ז החשבון זה הוא האמת יותר מן הראשון..." עי"ש.

וא"כ לפ"ז, גם כאשר יבוא משיח צדקנו בב"א בשנה זו ממש לא יעברו את השנה זו מפני התקופה - כי התקופה היא לפ"ז לפני ט"ז בניסן.

ב) בפי"ג הט"ז: "...ליל השבת י"ד יום לחודש تمוז... אמצע השמש... לעת הזאת, וסימנו ק"ה (מעלות) ל"ז (חלקים) כ"ח (שניות).

לכארה טה"ז, וצ"ל כ"ה שנית, וכן כתוב מפורש, וגם מבואר, בפי"ב ה"ב.

ועפ"יז יובן גם החמץ בהלכה זו, שלאחר שתגרע גובה המשמש בעת זו מן האמצע יצא לך המסלול י"ח (מעלות) נ"ב (חלקים) ושתי (שניות), כי כ"ג (שניות) של הגובהasetgraum מ-כ"ה (שניות) של המסלול יהיה יתר ב'.

ג) בהמשך הלכה הנ"ל: "מקום גובה המשמש לעת הזאת... פ"ז (מעלות) מ"ה (חלקים) ו-כ"ג (שניות)".

ולכארה, לעיל בפי"ב ה"ב כתוב דוגבה המשמש הוא בכ"ז - מ"ה - ח, וע"ז הוסיף ט"ז שנית יhei כ"ו - מ"ה - כ"ג (ומדוע כותב כאן דהוא ט"ז).

אך הדבר ברור, דלעיל כתב דהוא כ"ו למזל תאומים, שהוא המזל השלישי (טליה, שור תאומים) וא"כ כשמייחסים זאת למזל טליה, יש לחוסיף לזה ט' מעלות, וא"כ הוא לנכון ט"ז.

ועפ"י אמן מובן המשך בהלכה דהמסלול יוצא י"ח - נ"ב -

.ב.

(ד) בפט"ו ה"ח: "וותוציאו אמצע הירח לשעת הראייה לעת זוليل ערב שבת שיוומו שני לחודש איריר לשנת ד' תתקל"ח) יצא לך אמצעו: נ"ג מעלות ול"ו חלקים ול"ט שנית, סימנים נ"ג ל"ו ל"ט".

והנה לבואה עפ"י החשבון צ"ל כאן נ"ג - כ"א - ל"ט (זהינו כ"א חלקים ולא ל"ו חלקים), שהרי אמצע הירח לכ"ט יום הוא: כ"ב - ו - נ"ו (פי"ד ה"ב) והוסף עליו אמצעו בזמן העיקר (ליל חמישי ג' ניסן תתקל"ח) שהוא (ח' (מעלות) - י"ד (חלקים) - מ"ג (שניות) למול שור, שהוא:) ל"א (מעלות) - י"ד - מ"ג מזל טליה (לעיל פרק י"ד ה"ד), הרי הס"ה הוא: נ"ג - כ"א - ל"ט.

וא"א לומר שהזו טה"ז, כי כל החשבון שבמהשך דברי הרמב"ם בהלכה זו מתיחס לכך שהאמצע שיצא הוא נ"ג - ל"ו (חלקים) - ל"ט. וצ"ע.

■ ■ ■
ג ל ה

כבדו של שבת

הרב חיים חזן

≈ לאס אנדוועלעס, קאליפורניה. ≈

בשו"ע אד莫יה"ז סי' רפ"ט ס"א כי בשבת בשחרית בבאו מבחנ"ס צרייך שייחי שלחנו ערוך ומפה פרוסה על הפת מטעם

שנותבר בא ר' ע"א סע"י י"ז ומטה שאוכל עלי מוצעת יפה כמו בעודת הלילה לפי שכבוד יום קודם לכבוד לילה". עכ"ל.

והנה יש להעיר דאדמו"ר הוזקן שינה בזה מסדר הטור והמחבר בשוו"ע שכתבו "יהי שלחנו ערוץ ומטה מוצעת יפה ומפה פרוסה כמו בעודת הלילה" עכ"ל. הרי זה כתבו "מטה מוצעת" לפני "מפה פרוסה" משא"כ אדמו"ה' הקדים לכתוב "מפה פרוסה על הפת" וرك אח"כ כי "ומטה כו' מוצעת". וטעם השינוי דורש ביאור.

ונראה לבאר בזה, ובקדמים דזה שפי' אדמו"ה' ז' "ומטה שאוכל עלי מוצעת יפה" (וכמי"ש הב"ח: מטה מוצעת, פ"י לפי שהי צרכן לישב על המטה) הרי סר בזה מה שנDAC הבהיר שבע (הובאו דבריו בבא"ט) לפרש דע"כ כוונתו לישון עוד ביום השבת ולכך הותר לו להצע היטה. או שכוונת השווי"ע שבמטה כבר מוצעת מעיש. ואילו לדברי אדמו"ה' לא שייך שקו"ט בזה כי כוונתו למטה שיוושבין עלי.

ויש לומר דבשו"ע אדמו"ה' ז' שמביא מילתה בטעם מתאים יותר לאחר הפרט ד"מטה שאוכל עלי מוצעת יפה" ולסמכו להנתינת טעם שיש לעשות ולסדר כל הנז' שיהי "כמו בעודת הלילה לפי שכבוד יום קודם לכבוד לילה", ולהקדים הפרט ד"מפה פרוסה" ולתת טעם זה כמי"ש בס"י ר' ע"א סע"י י"ז DAOתו טעם שמכסים הפת בלילה אח"ט מכסים גם ביום ואינו רק שיהי"כמו בעודת הלילה", ומפה פרוסה נכלל בזה ביהי "שולחנו ערוץ" דהוה פרט בעריכת השלחן.

והנה ב' דברים אלו: א) עירית השלחן (ונכלל בזה מפה פרוסה), ב) הצעת המטוות שיוושבין עליהם חיבור לעשות לכבודليل שבת ובמילא גם ביום שבת דהרי כבוד יום קודם לכבוד לילה וכמי"ש אדמו"ה' בס"י ר"ס"ב ס"א "צריך אדם לסדר שלחנו בעיש ליל שבת ויצע המטוות **שיושבים עליהם** ויתקן כל ענייני הבית כו' שזהו כבוד השבת. (ולהעיר דמי"ש אדמו"ה' המטוות שיושבים עליהם היינו שלא כהב"ח דרצה לפרש DAO"ש הטור מטוות לי' רבים כוונתו למלה היישבה ומטה השינה ואילו לשיטת אדה"ז הצעת המטוות בנוגע לכבוד שבת היינו מטוות היישבה ואילו מטוות השינה וכוי' נכללים בחמש' הסע"י DAO'יתקן כל ענייני הבית שימצאנו ערוץ ומסודר כו'') ולא באתי אלא להעיר.

~~~~~

בדיני תערובת חמץ

הרב מאיר אבצן
≈ מזקני אנ"ש

שו"ע אדמוייר הזקן הלכות פסח סי' תמי"ב סעיף ט.

זיהה היוצאת מוחמצ' הרי הוא עצמו של חמץ, לפיכך יי"ש הנעשית מתבואה חמוצה שקורין (מאלי"ץ) אין דין כתערובת חמץ אלא כמשמעותו של חמץ עצמו וכן יי"ש הנעשה משמרין שכר של שעוריים או של חטאים דיןו כמשמעותו של חמץ עצמו, לפי ששכר הנעשה משוערים או מחתיטים, יש כזאת חמץ **בכדי שתיתת פרס מהשכר,** והלכה למשה מסיני הוא בכל איסורין שבתורה שכל **כזאת איסור נתערכ באבלת פרס מהיתר הרי כל הפרס של היתר נתהפק להיות בגופו של איסור עצמו,** וכל האוכל כזאת מפרש הזה אף על פי שבכזאת הזה אין בו כזאת שלם של איסור, הרי הוא חייב כאילו כלל **כזאת שלם של איסור כיון שהוא גוף ההיתר נעשה איסור,** וכיון ששכר הזה שיש בו חמץ כזאת בכדי **שתיתת פרס נעשה כולו חמץ והשותה כזאת ממנו חייב כרת כמו על עצמו של חמץ.** לפיכך גם יי"ש הנעשה משמרין של שכר זה דין עצמו של חמץ שהרי השמרין יש בהן יותר חמיצות מבשכר עצמו לפי שגורף קמץ השוערים או החטאים חמוצים הוא נצלל למיטה בשמרין. עד כאן **שו"ע סעיף ט.**

ועיין קוונטרס אחרון (ח) נתהפק כו'. וזיל זה שיטת רבינו חיים שנראה מדברי התוספות והראיש שהסבירו לו, וכן כתוב הטור י"ד סימן צ"ח, ואף שהרבא"ז ורשב"א חולקין על זה כמ"ש לעיל, מי"מ נראה להחמיר כרבינו חיים ודלא כפר"ח כי כן מבואר במנ"א וחק יעקב ושאר אחרונים בס"י **תנ"ג דע"י כזאת בכדי אכילת פרס נתהפק ההיתר לאיסור**adam לא כן לא hei יוצא יי"ח בcziat מצה עד **שיأكل פרס כמ"ש הפר"ח לשיטותו.** עיין שם שימוש באות זה ומסיים אבל אין לא קייל הכי עיין בירחה דעה.

[הכותב הנה דין זה כזאת בצד אכילת פרס כתוב אדמור' בז' הסעיף שזהו הלכה למשה מסיני. וזהו אליבא דכולא עלמא. רק החילוק ביןיהם אליבא דרש"י ורמב"ם דסבירא להוא דעתם ולא ממשו לאו דאוריתא וגם דעת הראב"ד ורשב"א ור"ן אינו חייב אלא אם כן אוכל פרס שלם דלא כרבינו تم ודלא כרבינו חיים וכן פסק הפרי חדש: ואLIBA דסבירא ל' דטעם בעיקר דאוריתא הרי חייב כרת אף אליבא טעם לבד. כמו שהובא בקונטרס אחרון אותן ו' דיה אינו נראה לך על סעיף ו' סימן הניל'. אך אדמור' הזקן פוסק כרבינו חיים כמו שמסים באות ו' הניל'].

ועיין סעיף יוד שמשמעותו וכן יישר הנעשה אפילו מתבואה שאינה חמוצה, אלא שהעמיד אותה בשמרי שכר וכוי או בייש הנעשה מתבואה שהעמידה בשמרי שכר אף על פי שיש בייש ובגינה ס' כנגד דבר העמידה אף על פי כן חיב לבعرو בערב פסח מד"ס, ואם עבר עליהם הפסח ולא בירם אסוריין אפי בהנהה לפי שכל דבר העמיד אפי' באלו לא בטל ולא עוד אלא שכל דבר העמיד הרי הוא חשוב כאילו הוא בעין ממש. ועיין שמשמעותו עד סיום הסעיף.

והנה הגם שמדובר בהגחה בתחילת וצריך לבعرو מן התורה ואם עבר עליו הפסח ולא בעירו ה'ז אסור אף בהנהה. - אך אחר זה ממשיק אם יש בזו הפסד גדול מאד יש לסמוך על האומרים (תוס' ר'י'פ ראי'ש ר'ז) שאפילו אם יש בתערובות כזאת חמץ כדי אכילת או שתיתת פרס, אלא שהוא דבר חריף וחזק שא"א לא יכול או לא יכול או פרס מהתערובות, אם לא שישחה בינותיהם, ונמצא שאינו אוכל או שותה כזאת מהחמצ בצד שיעור אכילת או שתיתת פרס מהתערובת, מוטר להשhortו בפסח מן התורה, אם אין החמצ נותן טעם בתערובות, ואין נתונים בו את החמצ אלא לקויה בעלמא (ט"ו'ר) דחינו לחריפות ולהמצאות, ואין צורך לבعرو קודם קודם הפסח אלא בדברי סופרים (תוס' ר'ז מ"א) ולפיכך אם עבר עליו הפסח ולא בעירו הרי זה מותר בהנהה כמו שתיבאר בס"ס תמי'ז, ולדבריהם אף יישר זה שנעשה מתבואה חמוצה או משמרי שכר, אע"פ שיש כזאת חמץ בצד שתיתת פרס מהתערובות, מ"מ כיון שהייש הוא דבר חריף שא"א לשותה פרס ממנו בעלי הפסק שהיתה בנותיהם ואין החמצ נותן טעם בתערובות, שהרי הייש הנעשה ממני קתניות שקורין (גראיקע) או ממי דבש טעמו שווה לייש הנעשה מתבואה חמוצה, ואין בייש זה אלא כה החמצ שנעשה עי' חריף וחזק

שהוא רק קיווחה בعلמא, ולפיכך אין צורך לבعرو אלא מד"ס, ואם עבר עליו הפסח ולא ביערו מותר בהנאה ויש לסמוך עליהם במקום הפסד גדול מאד כיון שבעבר עליו הפסח אינו אסור אלא מד"ס לד"ה כמו"ש בס"י תמי"ח. ויש להתיר בהנאה דהינו ימכרנו לנכרי, רק שיזהר שהיא בעניין שלא יחוור הנכני וימכרנו לישראל וישתה ממנו. - ובשתייה אסור לכל ישראל, אפילו למי שאין החמצ שלו, אבל אם אין שם הפסד גדול מאד אין להתיר אפילו בהנאה. ע"כ ההגחה.

מהכתב אם כי ראוי בתשובות כ"ק אדמו"ר הצע' ששמע בפירוש מאחי אדמו"ר הזקן המהרייל ששמע כן בפירוש מכ"ק אה"ז שצרכיים לפסוק כן פסק הלכה להקל כשיש הפסד גדול מאד להתיר בהנאה ולאסור בלי הפסד גדול מאד עכ"ז לא נחה דעת בזה. והואadam היה שיכולים לפלפל אליבא דרמב"ם ז"ל אם סבירה ליה כרבנן והחייב בכזית כדין אכילת פרס הוא ע"י טיבול הינו בדרך אכילתנו ואז נאכל כל כזית החמצ שבזה גם רבנן דרבבי אליעזר מודים דחייב והוא כמו שיטת המגיד משנה. או שנשbor דחייב כדין אכילת פרס גם שלא ע"י טיבול אלא שאכלו בעינו ויסבור רבבי אליעזר וכמו שהוא כמדומה כן שיטת רשיי ז"ל שמספרש אלו עוברין על בל יראה ובבל ימצא דרבבי אליעזר מחייב מריבוי דכל מחייבת. אם כי הן רשיי ז"ל והן הרמב"ם ז"ל סבירה להוא טעם בעיקר לאו דאוריתא.

אבל אדמו"ז כותב בסעיף ט' זיעה היצאות מהמצח הרי הוא עצמו של חמצ. וכותב והלכה משה מסיני הוא בכל איסורי שבתורה שכל כזית איסור שנתרבע באכילת פרס מהיתר, הרי כל הפרס של היתר נתהפק להיות כוגפו של איסור עצמו וכו' - ובكونטרס אחרון אות ח' ד"ה נתהפק קו' כותב בזה הלשון זהו שיטות ובינו חיים הכהן שנראה מדברי התוס' והרא"ש שהסבירו זה וכו' ולפי שיטתו כמדומה אם هي שיעור חמצ שיכול להחמצ. שיעור כדין אכילת פרס נעשה הכל אסור.

וכמדומה לי שבזה אי אפשר לומר מה שכתב המהרייל ז"ל ולדבריהם אף יי"ש זה שנעשה מותבואה חמוצה או משמרי שכר ע"פ שיש כזית חמצ כדין שתיתת פרס מהתערבותות מ"מ כיון שהי"ש הוא דבר חריף וחזק שא"א לשנות פרס ממנו בלי הפסק שהיה בינותים ואין החמצ נותן טעם בתערבותה שהרי הייש הנעשה ממני קיטניות שקורין (גראיקע) או ממי דבש שוה לוייש הנעשה

מתבואה חמוצה ואין בייש זה אלא כח החמצ שנעשה ע"ז חריף וחזק שהוא רק קיווא בעלמא, כמדומה לי הינו כשהיה מתחלה חמץ או שמרי שכר שיכל להחמי רק כדי אכילת פרס, אבל הנה אליבא דרבי חיים כהן כמדומה לי אין צורך לשנות כל אכילת פרס והכוורת חמץ רק אם שתה רביעית בשיעור זה הזמן; הינו אליבא דרשי זיל שיעור זמן אכילת ד' ביצים שזה בודאי אי אפשר לשנות ללא שהיא; או אפילו לרמב"ם זיל שיעור ג' ביצים ג"כ צרייכים שהיא, אבל אליבא דרבי חיים כהן היתר מצטרף לאיסור אם ה"י אף חצי כזית אסור וחצי כזית היתר, שמצטרף לאיסור ונעשה הכל אסור מזוע יהי מותר בהנאה:

חו"ז מהז לכאורה אין מובן. באיסור שנטערב בהיתר ונעשה ההיתר איסור הנה אף שנטקלל המאל ואילו אפשר לאכלו, הנה כל זמן שראויל לאכילת הלב הוא עומד באיסורו ומדווע לא אמר גם בזה כשהי בתחלת בנוטן טעם אם שלאחר זה נעשה קיוואה מפני מה נעשה רק איסור מדרבנן.

והנה כי"**ק אדמוני**" הצע זיל כותב בזה הלשון אם שלכאורה כאשר נתערב איסור בהיתר ואין בהיתר שישים כנגד האיסור במין במינו שלכאורה אין מרגשים האיסור ומדווע ההיתר נעשה איסור ומתרץ: שם אין מרגשים האיסור מטעם שזהו מין במינו אבל באמות נטפשת האיסור בכל התערובות אבל הקיוואה לא נעשית ממש זה החמצ שחרי מעין אחר כמו (גריקע) ג"כ יהיה חריף וחזק:

כמדומה הנה זה יכולים לומר בשיעור גדול אבל בתערובות חצי זית חמץ וחצי זית יי"ש כמדומה לי שא"א לומר כזה. אחר כתבי זה מצאתי בצמח צדק חידושים על הרמב"ם מעין זה. וזה מה שכותב שם כי"**ק אדמוני**" הצמח צדק. חידושים על הרמב"ם. הלוות חמץ ומצה.

הנה בפי אלו עוברים בפסח יש ב פירושים. רשי כתוב עוברים בלב יראה ובבל ימצא. ור"ית כתוב עוברים מן השולחן. ודעת רmb"ם כרשי דכל שיש לאו באכילתו יש בקיומו לאו בבל יראה ובבל ימצא. - וכל השיטות שיתבאו כאן ואשר נתבאו בפרי חדש הינו אליבי. אבל לרבינו תם אין בלב יראה ובבל ימצא כי"א בחמצ גמור ולא בתערובות. ומ"מ יש לומר דזה אינו אלא היכי שבשאר איסורים אינו אסור ד"ת רק בחמצ מריבוביא דמחמת וחותח אין בו טעם **כעיקר** אבל היכא שבשאר איסורים אסור ד"ת

למלךות עותריות גיב' ב'י ובי' וכן כתב הרא"ש בהדייא על שכר שלנו.

פ"א היה בכ"מ ד"ה חמץ שנתערב כו', אבל עניין איסורו משש שעות ולמעלה לא חש להזיכרו דהכי הוא בשאר איסורים עכ"ל. - ונמצא שאינו כלל לא בכלל זמנו דרבא, ולא לפני זמנו דרבא ובהכי אוזדא לה הוכחת ת' עה"ג סי' צ"ט לרמב"ם ע"ש.

צمح צדק חידושים על הרמב"ם

(א) המ"מ פי' שהרמב"ם פסק כרבנן. - וא"כ מיש' כזית בכך אכילת פרס היינו שיחיה כבכ"פ עיי' טבול וככ"פ הפר"ח סי' תמא"ב, וקושי' המ"מ דיליל קרא מיש' מחלב ודם צ"ל דשם ג'יך יש לאו על כבכ"פ. (אבל כרת אין בו א"כ אוכל כבכ"פ שלא עיי' תערובות וסבירא לחلك (באו עותריין דף מ"ד עמוד ב' הא קמ"ל ד�יעג' דתערובות) ומ"מ קשה ממש דהרי מכל מקום לפי האמת איזה חילוק שם לדינה, וכיון דבאיסור נזיר שהוא בלאו חייב מלכות גם על תערובות כמוני' באיסורי כרת ליחייב כרת, ישבה הפר"ח משום דבחלב ודם בעי' טעמו ג'יך וריבוי דכל אפילו בכוונה דחויה.

(ב) ולפירוש רשי'י דכוותח יש בו נוتن טעם, א"כ יש לומר דלהרמב"ם תרתי בעינן טumo ומשמו. - וקושי' המ"מ דלמה לי קרא לק"מ, דיש לומר, דגלי קרא גבי חמץ ד�יעג' דתערובות וילפין שאר איסוריין מינוי' ומוכרחים לתירוץ זה אליבא זה אליבא דמגילת אסתר בס' קצ'ו ע"ש. שלא תירץ על קושי' זו דרמב"ן:

(ג) היכים פי' דרמב"ם פסק כרבי אליעזר דמחייב בכ"פ דכוותח גם שלא עיי' טבול אלא אוכלו בעינה. ודבריו צריכין עיין דחא בגמרא משמע דהיכא דליך כזית בכ"פ עיי' טבול לא מקרי כבכ"פ כלל כדאמרינו התם, הנה לכתחה הבבלי דלית כי כא"פ כו', - ורבי אליעזר דמחייב מריבוי דכל עיי' מטעם היתר מצטרף לאיסור הוא: ובלא"ה גם מסברא אין לומר שר"א וחכמים יחולקו בענין אכילת דברים שאין ראויין לאכילה, דאי' הוה לו לרי אבוחו למימני גבי אסוריبشر בחלב שלוקין עליהם שלא כדרך הנatan, גם חמץ בפסח. וא"כ ודאי דה'ה אי ליתא כלל כבכ"פ ואי קשיא דין סברא לומר שמשהו יהא אסור דית' משום

היתר מצטרף לאיסור, י"ל אמרינו בחמץ היתר מצטרף לאיסור עד כנ"ט מחמת ריבוי דכל, הגם דבשאר איסורים לא אמרינו כל שהיתר רבה חייב לר"א ומכיון דרמב"ם הזכיר בכא"פ הרי נראה שלא פסק כרבבי אליעזר. ואין ליישב ולומר דס"ל אמרינו לר"א היתר מצטרף לאיסור עד בככא"פ בלבד, ומ"ש הנה לכותח דלית בי' בככא"פ, היינו דליך משום בככא"פ שאוכל פרס בעין משום דבטלה דעתו, וכמ"ש הרדב"ז חי"ב ס"י קמיה דדמי להא דתנו (יומא) דפ"א אכל אוכלים שאינו ראוי לאכילה פטור, אבל מ"מ מיחשיב שיעור לעניין שיש לחיבורו משום היתר מצטרף לאיסור אליבא דר"א שאוכל עיי טבול כדרכו גם כזית א'. דהא מלישנא דרמב"ם לא שמע הכי, שהרי כי בד"א שאכל כזית חמץ כוי וαι אמרין דס"ל היתר מצטרף לאיסור ליל שיأكل כזית חמץ, אלא **כזית מתעוררויות**. מיהו כל זה לעניין **אכילה אבל לעניין בל יראה** ובול ימצא הסכים הפר"ח והרמ"ח דלחאומרים טכ"ע דאריתא גם כזית שנתעורר בפחות מס' עוברים עליו ב"י וב"י, - ומ"מ יש לומר דזוקא בדבר שיש בו טעם גמור, משא"כ בכותח ולכן כל שאין בו בככא"פ עיי טבול **דמיורי אין בו בככא"פ** שוב אין עוברים עליו ב"י שהרי אין איסור תורה באכילתו.

והנה רבינו הרב נ"ע פסק במנין המצות של הלכות פסח מצוח ו' כהמגיד משנה ופר"ח אליבא דרמב"ם שהרי כתוב סתם בככא"פ משמע בדרך אכילתו עיי טבול וגם מדכתב לקיווה ובשאר איסורים אין כאן איסור כוי, וחילוק זה בין חמץ לשאר איסורים הוא אליבא דמ"מ ופר"ח, דאיilo להכימ' החילוק הוא משום שאוכלו בעיני, **דבשאר איסורי** אמרינו בכה"ג בטלת דעתו. ואפיilo את"ל דהכ"מ מהמカリ בחמץ גם בקיואה ה"ל לרבינו הרב לאשכנזן תרתי עכ"פ, דהינו גם חילוק דבעינא, מאחר דנחיי לבאר שם עניין המוצאה דתעוררויות חמץ (ושיתורץ בביור זה קושי' המפרשין למה הוצרך הרמב"ם בחמץ אזהרה זו, הרי בשאר איסורים ג"כ הדין כן) ולהל"ל דגם היכא שאוכלו שלא בדרך אכילתו בטבול דבשاري איסורי כה"ג פטור מ"מ בחמץ חייב אלא ודאי DSTMS כמ"מ ופר"ח ודלא בכ"מ, וכן הוא במראה מקום שלו שם, ובஹיות כן יש השגה על הגחת הרי"ל אחוי רבינו ס"י תמי"ב סעיף ט' יש לסמוק על האומרים (תוס' ר"י ר"א"ש ר"ז) שאפיilo כוי, שהרי גם להרמב"ם אליבא דמ"מ ופר"ח דינה הכי כיון שאין כאן נ"ט וגם לית בו בככא"פ דרך אכילתו ה"ל ממש כחות שפטרו בו חכמים, והרי כן דעת רבינו, וא"כ קשה ומה החמיר רבינו גם בהפסד כל דחו, אלא ודאי דעתו די"ש לא מקרי קיווה

וכן נראה ממי"ש בקונטרס אחרון בד"ה נתהף שזהו שיטת רבינו חיים, ופשיטה שז"א אלא היכא שיש נ"ט גמור כו' ואילו כוונת המגיה שייל לסמוך על האומרים דיבי"ש מקרי קיווח מ"מ מה לר"י' ותוס' לכאן הא פלוגתא אחרת היא:

והנה לכוארה יש חומרא אחרת בימי"ש לעניין ב"י וב"י, לפמש"ם הכו"פ סי' ק"ט סק"ח דאפילו יבש ביבש כבא"פ דאוריתא. א"כ גם היכא שא"א לאכול פרס בכאי"פ דרך בנ"א לא גרע מכזית חמץ שנתערב בנ"ט, דין לוקין גיב' באכילה וב"י וב"י עוברים עליו אך באמת ז"א שכאן אין איסור תורה כלל באכילה דהא בחצי שיעור אסור מהתורה היינו היכא דחויז לאצטרופי עי"ש בכו"פ.

מיهو פי' המ"מ ופר"ח ע"כ נסתיר לפסק הכו"פ הניל דאי' הדרא קושיא לדוכתא למה נדרש למצוה מיוחדת בחמצ' תיל מדין שאר איסורים, ומיש הפריח דקיוה הרוי גם ביבש גמור הדין כו, אלא שיש לתרץ במשיל דגלי רחמנא גבי' חמץ ולפינן שאר איסורים מינני ול' סה"ת סי' נ', והיינו טעמא שא"א כו' כהכו"פ דחויז מדאוריתא, וכ"ד תיקי'ו סי' ק"ט שהרי כתוב דקמץ בקמץ שבב' גופות דאמרין כבא"פ מקרי יבש ביבש לעניין זה לכוי"ע עי"ש ותמיינהן על הפמ"ג שכ' דהלה כשי' בפשיות, ואולי דעתו מהכרעות המ"מ ופר"ח הניל:

והנה מיש שהי"ש נקרא קיווח. הנה בתשובה ח"ד סימן כי' ומ"ב סימן נ"ח וח"י רס"י תמי"ב לא נזכר מזה כלל אלא כתבו שהוא חמץ גמור, ועיקר יסוד הח"ץ מדאמרין בחוילין (דק"כ) משקין היוצאים מהן כמותם. ובאמת מה שסתור שח"ץ דברי התוס' דפסחים (דק"ד) מקושיתם דתיל דחויז טעם עיקר, כבר, קדמו הרין בחידושיו לחולין שם וחריטב"א פג'ה דההיא עדיפה מטעם עיקר דאילו טעם עיקר מיררי שנתערב הטעם בדבר אחר, משא"כ הכא שהטעם בעינו, וא"כ ייל דההיא סוגיא ATI אפילו למנן דסבירא לי' טעם עיקר דרבנן:

וא"כ הרי בימי"ש גיב' גם אם תאמר אפילו שהזועה היוצאת מהקמץ הוא עצמו של חמץ כדין משקין היוצאי מהן, הרי מ"מ היא מעורבת במים, ואית כיוון דמים אין מפיגים טעם המתערב ע' פשחים (ד"מ) לא מקרי תערובות. ליתא שהרי כתוב רש"י גבי' שרי

26 ר'ICH כסלו - תולדות - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

ענבים בין מקרי תערובות. וא"כ כיון דכאן ליתא כבא"פ לד"ה פשיטה דשרי להאומרים טעם עיקר דרבנן.

-ואפילו לאומרים טכ"ע דאוריתא צ"ע כיון דליך לאו). ולא נוצר למי"ש קיווה אלא להתר גם להאומרים טעם כעיקר דאוריתא. - אלא שצ"ל עיון אם מקרי קיווה כיון שהתערבות זיעת החמצז הוא באמים. - בשלמא להרוז"א כל שהוא טעם שלישי מקרי קיווה ניחא אבל לשא"פ כיון שהמים אין להם טעם בעצם. עי' מ"א סי' ר"ב ר"ד ב' תשב"ץ שם: א"כ כל דבר שנתעורר בו מקבל טumo וליד לכותח שהוא מנתיבא חלבא, שיש להם טעם בעצם וחמיצות הכותח מהמיכים בלבד, ויל' דמ"מ הוא חזינה שהייש שמדגן עם אותו שמקטניות שוין. עי' הצמח צדק חידושים על הרמב"ם הלכות חמץ ומצה.

ההגנה מהכותב מ"ש "אך אדה"ז פוסק כרבינו חיים לאחר זה כמו שמשיים באוט ו' הניל', הנה באוט ו' קונטרס אחרון איינו נמצא שפוסק כרבינו חיים הכהן, אך שם כתוב בזה הלשון אך דעת הש"ע ומ"א בס"י ר"ח ס"ט מבואר בהדייא שלא חשו לסברת ר"ית אף להחמיר בשל תורה אם אכל ושבע שהרי מבואר שם במ"א דזין חלה וברחמי"ז שוין לגמרי בין להקל בין להחמיר, וכיון שפחות מכך ב כדי אכילת פרס איינו מברך ברחמי"ז אפילו אכל הרבה הוא הדין דאיינו חייב בתחלת וכוי' ושם בסוף הסימן ו' מסיים לפיכך העיקר בדיין זה להקל במקום הפסד מרובה ולהחמיר במקום שאין הפסד מרובה.

אך באוט ח' קונטרס אחרון ד"ה נתהפק ובפנים אותן ט' כותב נתהפק להיות בגופו של איסור עצמו וכוי', ובקונטרס אחרון אותן ח' ד"ה נתהפק כו' כותב זהו שיטת רבינו חיים שנראה מדברי התוספות והרא"ש שהסבירו לה, ועיין בסימן תמי"ו סעיף ג' בזה הלשון וכל זה כuish צוית בחניכת חמץ זו שמצוות בתוך הפסח אבל אם אין בה צוית לא יברך (א) לפי שיש אומרים שפחות מכך אין א"צ לבعرو כלל אם כבר בטלו קוה"פ כמו שיתבאר בס"י קנט קונטרס אחרון (אי) לפי שי"א וכוי' זהו פשוט כיון שדעת התוספות והרא"ש וכן וטור ופר"ח סי' תמי"ב שפחות מכך אין צרכיך ביעור פשיטה שיש לחוש לדבריהם שלא ברוך ברכה לבטלה, וכוי' ועיין באמצעות הסעיף.

והנה לתוס' ורא"ש וסיעותם דוחות מכזית אף שהוא אסור מז
התורה עפ"כ א"כ ביעור א"כ כשי"כ וכיו' לדבר שיש בו טעם חמץ
ולא ממשו דאייסור אכילתנו אינה אלא מ"ס פשיטה דין צrisk ואף
لتוס' ורא"ש דסבירא להוא דהטעם בעיקר דאוריתא אין לוקין
עליו לשיטת רבינו חיים הכהן משום דהוה בחצى שעיר כיו'ן
שאין שם כזית בצד אכילת פרס. ועיין במה שכתבתי בס"י תמי"ב
ד הסכמת השו"ע ומ"א בס"י ר"ח קר宾נו חיים וכו' וכמה שכתבתי
בס"י תמי"ב בפנים. ועיין ברא"ש פרק אלו עוברים דמשמעם שם
ד אילו לא הי' בשכר כזית בצד אכילת פרס לא הי' צrisk לערו
והיינו אם בטלו וכו' שמלל זה ניכר שאדה"ז פוסק בשולחנו הזה
קר宾נו חיים.

ומשום זה אם כי ראייתי (כמוDMAה לי בפסקים דין) להצמה
צד ח"ג) שכותב ששמע מהחי אדה"ז המהרייל' אמר לו אדמזה"ז
 שצריכים לפסוק כמו שכותב בהגיה'ה שבמקום הפסד מרובה מאד יש
לפסוק שמותר למוכרו לעכו"ם בתנאי שלא ימכור הגוי לישראל,
היות שבأكلיה אסור לכל ישראל עכ"ז לא הי' דעתו ניחא לי'
שלכורה זה בסתירה למש"כ בפנים ולזה כאשר מצאתי שכ"ק
אדמזר הצ"צ כותב מזה העתקתי כל מה שנמצא בהלכות חמץ ומצה
(חוידושים על הרמב"ם), ואם כי הצמה צדק מקשה לכורה דא"ז
בבפסד מועט היו צrisk ג"כ להקל, אבל תוכן הפלול יש בו ג"כ
מדוע מקרים בהפסד גדול מאד ובמילא התירוצים שבעש מתרצין
גם תמייתני.

בדיני עירובין (גליון)

הרב משה לברטוב
≈ **תושב השכונה ≈**

במה שכתבתי בשבוע העברה בגליון ד', בסוף הערה, מאחר
שהזו בוגע להלכה למעשה ולא ביארתי ד', עוד שהרבה אינם
בתוך העין ומה גם שנפלו שגיאות ע"י הבוחר הזעער הנני
לחזור על הדבר עם יותר הצהרה.

הלכה רווחת בהלי שבת שכדי להוציא בשבת איזה חפץ מבית
לחצר של רבים, צריכים לעשות עירוב, ואם לא עירבו אסור, אם

החפץ שבת בחצר מותר לטלטל בכל החצר אך לא לבית ולא להיפך כניל. כמו"כ פוסקים להלכה שמותר לטלטל מחצר זו חפץ שבת בו לחצר אחרת אם יש פתח ביניהם (או עיי' כותל) הגם שלא עירבו ביניהם.

באופן שעירבו בני החצר עם הבית, מותר כMOVEDן לטלטל מבית לחצר וכן להיפך אך חפץ זה שבת בבית אסור להוציאו לחצר אחרת שלא עירבה עם חצר ובית זה.

באופן שלא עירבו אנשי החצר עם הבית והוציאו החפץ עיי' לבישה מבית לחצר, אסור לטלטל החפץ - שלא בדרך מלבוש - בחצר, ומכך'ש להעבירו לחצר אחרת.

(ע"ז הבאתי משועע אדרמה"ז, שבאים שלא השתתפו במבי' והוציאו חפצי הבית למבוי דרך מלבוש, שבאופן זה מותר לטלטל החפץ **בכל המבו'**).

ועלシו נביא דברי אדרמה"ז בס"י שע"ב בסוף סעיף א' במוסגריים וזלה"ק ואפי' שבתו ברשות המעורבת עם הבית (כוונתו, שהחפץ שבת בחצר, ולהחצר ה"י עירוב עם הבית, שאז, כניל מותר לטלטל מחצר לבית ומבית לחצר, הכותב) והוציאים ממנו לרשوت אחרת שאינה מעורבת עם הבית (שזה מותר לעשוות, כניל מאחר שבת החפץ בחצר ולא בבית, הכותב) אסור להכנים מאותה רשות לבית או להיפך (זה לכוא' אינו מובן, מהו הפ' מלות "או להיפך", הלא אין שום היתר להוציא מבית, לחצר שאינה מעורבת, הכותב) אם לא **שיניחם** תחלה ברשות המעורבת עמו ומשם יכניסם לבית, (והחידוש הוא שהגמ' שכחה' החפץ מונח בחצר שעירבה עם הבית, ה"י מותר להכניסו לבית הגם שבת בחצר, וכפושט, לאחר שיש ביניהם עירוב, הנה אם יצא לחצר אחרת (שגם זה מותר כניל), אסור להכניסו לבית بلا הנחה בחצר המעורבת, הכותב), (ומוסיף עוזה'יפ') וכן להיפך (וכניל שזה אינו מובן, הלא לאלו החפצים שבתו בבית אסור להכניסם לחצר אחרת, גם אם יעשה הנחה בחצר זו, במילים אחרות, מה תועיל הנחה בחצר המעורבת לחפצים שבתו בבית להכניסם לחצר שאינה מעורבת, הכותב) (ומסיים) וכן כלים שבתו בבית והוציאים בדרך מלבוש לרשות שאינה מעורבת (לדוגמא מפותחות שלובשים בשבת, ומובן שמדובר בה שምשיטם בבואו להשרות שאינה מעורבת, שבאים לאו, הינו שעדיו מלבוש בהם אין זו הוצאה).

הכותב) אסור לטלטם לבית (הינו ליקח חזרה, ומובן ג"כ שבטרם הכנסו לחבית שלו מפשיטם ומכניסם, הכותב) אם לא יניחם תחלה ברשות המעורבת עמו, וכן להיפך, עליה"ק.

וע"ז עוררתי כশמוץיאים מפתחות בדרך מלובש מבית לרשות אחרת דרך חזר מעורבת, ופושטים המפתחות בהרשות האחראית, ואח"כ כשבאים חזרה כשבועדים בחזר ורצוים לפתוח הבית ופושטים המפתחות לצרכים לעמוד ע"מ לעשות הנחה בחזר, (רק שבאות עומדים קצת לשפטותיהם הדלת, אך באופן שמייחו אחר פותחה צרייכים לעמוד כניל).

ועדיין צריך עיון מה קורה אם אין מפשיט בחזר המעורבת ונכנס עם החפש בעודו מלובש אותו, וכן הוא הדבר עם המעל שפושט בבית של חבריו ואין מפשטו בחזר שלו כשבא חזרה, כמו"כ כשאין חזר מפסקת בין ביתו והרחוב ויוצא ונכנס מבית לרשות אחרת דרך הרחוב איך מכניס החפש, כמו"כ היוכן להיפך" האחרון לא הבנתי (עה"פ) כוונתו, כניל מה יועלizia כשיניה בחצירו הלא אסור להוציא לחזר אחרת בפירוש, אא"כ מוציא דרך מלובש, ולמה צרייכים הנחה אז.

~~~~~

כהנים בזמן הזה

הרבי מרדכי פרקש
חבר הכלול שע"י מזכירות כ"ק אדמור"ר שליט"א

בשדי חמד ח"ב (מערכת כי כלל צ"ב) דן אם כהנים בזה"ז אי חשיבי כהנים ודים או ספק כהנים כיוון שאין להם כתוב ייחוס. ובתו"ד מביא "מה שראיתי בשווית צמח צדק להגאון מליבואויטש בחלק אהע"ז סי' י"א שכabbת לעניין בת כהן לעם הארץ שייל'ל כיוון דכהנים האידנא אין אוכלים בתמורה דאוריתא כדכתוב הרמב"ם . וכ"כ בסוף אות ח' ולכן עתה דכהנים דעתינו אינם בחזקת כהנים מיוחסים גמורים אין לחוש שהוא איינו ת"ח כדבעי עיי"ש הרי דנקיט הרב דכהנים האידנא אינם כהנים גמורים, ועוד"ז כתוב להקל קצת בנישואי בת כהן, ועם שיש לתמורה על גאון גדול שכמותו שלא זכר שר מכל המדוכה הגדולה שבדברי רבותינו קמאי ובתראי הנזיל והוא פלא..."

ולכאו יש להעיר ע"ז עוד מבירור דעת אד莫יה"ז בנדו וכפי
שמוכח משולחנו כדלהלן.

בשוו"ע או"ח סי' ר"א ס"ב כותב המחבר: אבל כהן ת"ה מצוה להקדימו שנאמר וקדשו לפתח ראשון ולברך ראשון, ובמג"א ס"ק ד' מביא עוד כמה מקומות שבהם צריך להקדים הכהן ראשון, וממשיך וכותב: וצ"ע למה אין נזהרין עכשו להקדים הכהן לכל הנך ملي ויש ליזהר בזה מאחר שמדאוריתא הם, ואפשר דאיו אנו בקיאים ביחס כהונת וכמ"ש ס"ס תנ"ז, ע"ל.

ואד莫יה"ז בשולחנו שם ס"ג מעתק את דברי המג"א במקומות
צරיך להקדים הכהן, אבל איינו מעתק את מה שמשים המג"א
דאין עכשו מkapidim בזה, רק כותב "וצריך ליזהר בכל אלו שהם
מן התורה", משמע לכך דעתו דכהנים בזה"ז חשוב ודתי
כהנים.

ועוד דבשו"ע סי' תנ"ז ס"ב כתוב המר"א וי"א שאין מאכילין
חלה בזמה"ז לשום כהן, ובמג"א ס"ק ט' כתוב הטעם שאין מחזקים
אותו כהן ודאי דדילמא נתחלת א' מאימותיו וכ"פ רשי'
ומהריריל.

ואדמויה"ז בשולחנו סי' תנ"ז סכ"א כותב בסוגרים "אבל
לכתחילה אין לקרות לה שם חלה בעודה עיטה אפי' יש שם כהן
טהhor שכבר נהגו במדינות אלו שלא להאכיל חלה לכהן מטעם שני'
בי"ד סי' שכ"ב עי"ש.

שם ביו"ד כותב הט"ז סי' ק הי' את הטעם שתכתב המג"א הניל
בהלי פsch, אבל בש"ץ סי' ק ט' כותב ב' טעמי א) את הטעם הניל
שאין כהנים וודאי ב) דחיישין שמא יפרר ואני לידי תקלה
(שזר או עכו"ם יאכלנה וכו'), ולכאו אם צדקנו בדיק שמה
שאדמויה"ז בס"י ר"א משmittat את דברי המג"א הוא בגל שסובר שיש
דין כהנים ודאים בזה"ז ייל שמה שנקט אדמויה"ז בהלי פsch
"כמ"ש הטעם ביו"ד סי' שכ"ב" הוא מתכוון לטעם השני הניל.

ולפי"ז צ"ע עוד בדברי הצ"ע מצד דברי אדמויה"ז, ועכ"ע.

ואו"יל דעת אדמויה"ז הוא כמ"ש כמה מהפוסקים והובא בשדי
חמד הניל דכהנים בזה"ז הוא מצד החזקת כהנים שיש להם

וגדלה החזקה וכוי אבל אהינו גם לאדמה"ז אין כהנים ודאין בזמה"ז וכדברי הצ"צ.

■ ■ ■

ש ו נ ו ת

גודל הכוכבים

הת' יוסף יצחק קעלער
~ תות"ל ~ 770

בגליון הקודם דן הת' מ.מ.ל. אודות גודל הכוכבים

שברמב"ם (פ"ג מהל' יסוד התורה ה"ח) כתוב - "ויאין בכל הכוכבים כוכב גדול מוהשמי" ובמאמרי אדמור"ר האמצעי דברים ח"ד ד"ה להבינו שרש עניין חג הסוכות (ע' اي רלא - ב) כתוב: להיות ידוע בספרי התכוונה שהכוכבים הן ברקיע השמיימי והחכמה הוא ברקיע וגלל הד' ולהיות כן מದדו בשיעור כל כוכב שהוא גדול הרבה פעמים מן החכמה דלפי שהכוכב ברקיע הח' שהוא מעלה הרבה מגלגל החכמה ע"כ נראה לנו הכוכב קטן ביותר וחכמה שקרוב אליו ייותר ע"כ נראה גדול כדיוד ולכל דבר גבוה ביותר יוקטו לעין ביותר כו'. ועד"ז בד"ה סוכה שחכמה תש"יד.

ומנסה לתרץ עפ"י מיש הרבמ"ם והמשם גדולים מן הארץ כמו מאה ושבעים פעמים, ומיש כי"ק אדמור"ר שליט"א בלקו"ש ח"י שהמכoon בזה הוא היחס של קוטר המשם לקוטר הארץ.

וממשיך בלקו"ש שם: "והנה ערך הקוטרין הניל המובא בס' התכוונה דעתה הוא - כמו 110 (ולא ק"ע) - אלא שמדדית קוטר המשם זו מביאה בחשבון שכבות מסוימות של השם ולא כולם - כי שכבות החיצוניות ביותר - (לפי דעת התכוונים דעתה) משתנות (בתנועת כווץ וחתפשות) מזמן לזמן במידה גדולה, לא כולם נראות לעין (כי"א רק "רוואיס" השפעתן) וכי ולכן גם קשה למודدن.

ועפי"ז רוצה לומר ממש"כ הרמב"ם שאין בכל הכוכבים כוכב גדול מן המשמש כוונתו לשמש עם כל השכבות שלו - שהוא גדול מן הארץ ק"ע פעמים. ומ"ש בהמאמר שישנם כוכבים גדולים מן החכמה הכוונה ללחמה בלי כל השכבות שהיא קטנה ביותר - עד גודל של 110 פעמים מן הארץ בלבד.

והדברים תמהים. וראה הערת הרב א. מ. הספר בעורות וביאורים דף ויצא תשנ"ב שהעיר ממש"כ הרמב"ם דבHAL ישוחית שם שהירח גדול מהארץ כמו ארבעים פעמים. והמשמש גדולה מן הארץ כמו מאה ושבעים פעמים. נמצא דירה אחד מששת אלפיים ושמונה מאות מן המשמש בקרוב.

והנה ממש"כ שהארץ גדולה מן הירח כמו ארבעים פעמים. ודאי כוונתו לנפח (המשוער כיום שהוא כמו ארבעים ותשע פעמים) ולא לקוטר. וא"כ גם ממש"כ שהמשמש גדולה מן הארץ כמו מאה ושבעים פעמים לכינוי כוונתו לנפח שהרי מכפיל את גודל המשמש מן הארץ בגודל הארץ מן הירח ומסכם שהוא שיעור גודל המשמש מהירח.

ונמצא שהרמב"ם הולך לשיטת תלמי שקווטר המשמש גדולה מקוטר הארץ כמו חמש וחצי פעם בקרוב. ועיי"ש שהאריך בזה ונשאר בצד.

(אבל לפי המשוער היום שקווטר המשמש גדול בכמו מאה ועשר פעם מקוטר הארץ הרי שהמשמש גדולה מן הארץ בנפח כמו מיליון ורביע מיליון פעם).

וממשיק התי הניל: והנה העורק בסה"מ אדהא"מ כתב בעורותיו (שם דף אי רלא) שמה שכותב בברוך 1116, גוכי"ק הצ"צ): "ובאמת יש כוכבים שגדולים יותרמן החכמה" הוא ט"ס. ועייף כל הניל מובן שזה טעות כלל.

ולא דק. דז"ל המויל שם: בברוך 1116 עי יב ד"ה זה ובאמת יש כוכבי שגדולי יותרמן החכמה. ועייז נרשם בצד הגליון גוכי"ק הצ"צ: בהרמב"ם פ"ג מה' ישוחית ה"יח כתוב ואין בכלל הכוכבים כוכב גדול מן המשמש עכ"ל ועייש שזהו אף בכוכבים הנראים כ"ש בכוכבים שאינם נראהין א"כ מ"ש שיש בכוכבים גדולים מן החכמה הוא ט"ס.

הרי שהציג הוא שכטב שזהו ט"ס. וMOVED שאין לבטל את זה במחיה יד.

[והגם שכנ"ל לפי חכמי התכוונה יש כוכבים הגדולים יותר מהמשש. אולי יש לבאר כוונתו שריבינו חזקן בודאי לא יאמר בנגד להרמב"ם שכטב אחרת].

ומזה יש לדיק לכאו' שהמאמרם שבבז' 1116 הם לא הנחות של הציג כ"א העתקות מהנחות על מניחים אחרים.

[וכבר כתבתי במ"א שהבז' 1116, נחלק לב' חלקים: חלק אי' מכל מאמרי שלחי תקע"א - חגיה"פ תקע"ב (על סדר השנה). וחלק ב' מלוקט ממאמרי תקס"ה - תקע"ב. וכבר כתבתי שהחלק הבי' רובו הוא העתקות מהנחות אדמוייר האמצעי ומההרבייל. ומכאן נראה לכאו' שגם החלק הא' המכיל מאמרי שלחי תקע"א - חגיה"פ תקע"ב הוא ג"כ העתקות מהנחות של אחרים (ועי' מיש' בಗליון ד"ה ניסן תנש"א אודות ד"ה וייצר אלקיים (וביאורו) שהח"א של בז' 1116 שהוא לכאו' קיצור מהנחת אדמוייר האמצעי. ועדין צ"ע בכל הניל. ואכמ"ל].

וראה גם בהערת המויל שם: שמצוין לאור התורה סוכות ע' אי' תשכ"ז: הכוכבים.. אף שהם בגשמיות גדולים גם מן החמה [וממצוין עפ"י כ"י שהוא מסוכות תרכ"ה].

~~~~~

ATOROGI KLEVERIA

הרב ישראלי יוסף שי' הנדל שליח כ"ק אדמוייר מה"מ שליט"א באראה"ק

ראיתי בספר כשרות ארבעת המינים להריה"ג וכוי הר' ייחיאל שטרן שי' מירושלים (עמוד קע"ט) ששאל עמי'ש במנגנון חב"ד בקשר לATOROGI KLEVERIA מאדמויה"ז שאמר שכשאמր הקב"ה למשה ולחקתם לכם פרי עץ הדר גוי הוшибו שלוחים על ענו ושלוחות להביא ATOROGIM MKLVERAH. שאיך יתכן שלוח משה להביא ATOROGIM ממקום שעוז לא נברא כמי'ש בגמי' סנהדרין כ"א: שכשנשא שלמה את בת פרעה נצ גבריאל קנה בים ועלה בו שרטין ועליו נבנה כרך

34 ר"ח כסלו - תולדות - ה"י תהא שנת נפלאות גדולות

גדול של רומיים בשבת ניוו' , וגם מפרש רשיי ובפי תולדות על הפסוק ומשמעות הארץ שרש"י מסביר שזו איטליה של יון מה הכריח רשיי לפרש כך כיון שיצחק כבר נתן לעקב משמנני הארץ לכון הוצרך לתת לעשו מקום חדש שלא ה"י קיים קודם . ומשאיר בצע"ע.

לכאו ה"י אולי אפשר לדוחוק ולומר שהה מקום סמוך שכן ה"י קודם . אבל ממש כ"ק אדמוני שליט"א נדפס בתשובות וביאורים (ס"י קל"יא) . שקלברה היא איטליה של יון שהיא משמנני הארץ וחול ע"ז כל חלב להו...ומבואר במד"ר אשר משמנני הארץ זהה איטליה של יון שהיא חצי האי קלברה . ויש לבאר ההכרח דרשת רוז"ל בזה דלאכו קשה לאחר שברך יצחק את יעקב ומשמעות הארץ איך יכול ה"י לתת אח"כ לעשו עניין זה עצמו וע"פ המבוואר אשר חצי האי זה לא ה"י בעולם בזמן ברכת יצחק ובא רק לכשנאה שלמה בת פרעה וכמבואר בשבת ניוו' : הרי מבואר הניל.

וכן בשיחת ש"פ תולדות תשמ"ח מסביר עניין זה ואומר שפי זה אינו לפש"ם ומסביר שע"פ פש"ם ההבדל בין משמנני הארץ של יעקב הוא שאינו מוגבל למקום ידוע משא"כ משמנני הארץ של עשו שכטב ומשמעות הארץ מושבך מובן שהוא מוגדר למקום ידוע והוא איטליה של יון .

ועי' גם ברשיי השלם על הפסוק (בחערה 99)...וכווננו על החלק מאיטליה הדרומית הנקוי אצל הקדמוניים ארץ יון הגדולה בעבר שישבו שם יונאים מיימים כבירום והיתה אדמות מושובחת מאד דשנה ורעננה וכו' עיי"ש .

מבואר שהמקום קלברה שהיא בדרום איטליה היא היא המוזכר איטליה של יון וא"כ זה ממש "קלאץ קשיא" איך ה"י משה יכול לשולח שלוחיות להביא אטרוגים בגשמיות למקום שעוד לא נברא? וצריך ביאור .

לספר התמיימים

הרבי ישראל מרדכי הליי קוזמיןסקי
~= תושב השכונה ~

ראיתי בספר התמיימים שיצא ז"ע לאור, אבל כנראה שם נפלו
הרבה טעויות ונשמרו דברים חשובים, למשל כל צוות הרמי"ס
אשר שמו בתווית בראשימה יש הרבה שכבר שחל"ח, אני לא מזוכיר
הכתה אשר שמו וכו':

א. הר"ר ש. ג. גורארי, ראש המתבתקא ב. הר"ר ישראל גוסטמאן,
(חי עוד ר"ם בתווית בוילנא) ג. הר"ר חיים מיליקאוסקי
(חביבין אדמוייר מאמשינאנו) ד. הר"ר מאיר גריינער ה. הר"ר
מנחם מענדל פעלדמאן ו. הר"ר יוסף דוב קאסטעל (חי גם
המסמיך) ז. הר"ר פשחאוויטש ח. הר"ר ליסשיינסקי.

זה הרשימה לפי ערך, פעם הבא יהיה עוד הערות.

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לרפואה שלימה בכל רמ"ח איברו ושם"ה גידיו ה'ק'

תיכף ומיד ממש

אַבְנָן

נדפס ע"י

הרחה"ת ר' ה'ל דוד ומשפחותו שיחיו

קרינטקי

לזכות

הרוב פשה אהרון צבי ש"

זונתו

סורת הענין רבקה רות תחים

וירא

**שירותי מחשב ותוכנת סדר הדפוס "סדרית" — באדיות
E.S.T. Computers 4403 14th Ave. (718) 972 4648**

להצלחה רבה ומופלאה